

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.01.2003, sp. zn. 6 Tdo 986/2002

Číslo:

Právní věta:

Soud:

Datum rozhodnutí: 01.01.1970

Spisová značka:

Číslo rozhodnutí:

Číslo sešitu:

Typ rozhodnutí:

Hesla: Nebezpečnost činu pro společnost, Porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi

Předpisy: 140/1961 Sb. § 3 odst. 2

§ 152 odst. 1

§ 3 odst. 4

Druh:

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 33

K naplnění skutkové podstaty trestného činu porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 152 odst. 1 tr. zák. se vyžaduje, aby došlo k neoprávněným zásahům do práv chráněných tímto ustanovením za takových skutkových okolností, z nichž je patrné, že je současně dán potřebný stupeň nebezpečnosti činu pro společnost (§ 3 odst. 2, 4 tr. zák.). Pokud má být uvedena skutková podstata naplněna provozováním veřejných hudebních produkcí – diskoték, pak pro závěr o existenci materiálního znaku trestného činu může být východiskem jejich počet, doba jejich trvání a alespoň minimální množství přehraných nosičů a hudebních skladeb.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2003, sp. zn. [6 Tdo 986/2002](#))

Nejvyšší soud k dovolání nejvyšší státní zástupkyně podanému v neprospěch obviněného V. V. zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. 4. 2002, sp. zn. 42 To 76/2002, a rozsudek Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 28. 2. 2002, sp. zn. 3 T 290/2001, a okresnímu soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 18. 2. 2002, sp. zn. 3 T 290/2001, byl

obviněný uznán vinným, že nejméně od 23. 12. 1996 do 30. 9. 1998 jako statutární orgán – společník obchodní společnosti F., v. o. s., se sídlem v P., která v U. H. provozovala noční klub, nechal v této provozovně pořádat veřejné hudební produkce – diskotéky s repertoárem zahraničních i domácích autorů bez souhlasu Ochranného svazu autorského pro práva k dílům hudebním a bez placení autorských provozovacích honorářů (z porovnání takto zjištěného skutku soudem prvního stupně s obžalobou je zřejmé, že tento byl v obžalobě obsahově širší, a to jednak ve vztahu k vymezení počátku doby páčání trestné činnosti, jednak o poukaz na „Zákaz užití veškerého chráněného hudebního repertoáru domácích a zahraničních autorů pro celé území ČR“ vydaný Ochranným svazem autorským /OSA/, a dále o uvedení .výše škody vzniklé v důsledku jednání obviněného této ochranné organizaci jakožto poškozenému).

Takto zjištěné (obžalobě tedy bezesbýtku nekorespondující) jednání obviněného soud prvního stupně právně kvalifikoval jako trestný čin porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 tr. zák. ve znění zákona č. 112/1998 Sb., za což mu uložil podle § 152 odst. 1 tr. zák. trest odnětí svobody v trvání čtyř měsíců, přičemž podle § 58 odst. 1, § 59 odst. 1 tr. zák. mu výkon tohoto trestu podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání osmnácti měsíců. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byl poškozený (OSA) odkázán se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti tomuto rozsudku podal obviněný odvolání, které Krajský soud v Brně projednal ve veřejném zasedání konaném dne 22. 4. 2002, sp. zn. 42 To 76/2002. Soud druhého stupně rozsudkem podle § 258 odst. 1 písm. b), f) tr. ř. napadený rozsudek zrušil v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 písm. a), b) tr. ř. znovu rozhodl tak, že obviněného podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil obžaloby podané u Okresního soudu v Uherském Hradišti pro skutek v ní specifikovaný, neboť dospěl k závěru, že tento skutek není trestným činem.

Proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 22. 4. 2002, sp. zn. 42 To 76/ 2002, podala nejvyšší státní zástupkyně v neprospěch obviněného dovolání, přičemž tak učinila na poště dne 2. 7. 2002 (Okresnímu soudu v Uherském Hradišti podání došlo dne 3. 7. 2002). V obecné rovině uvedla, že předmětný rozsudek napadá z důvodu vymezeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku. V úvodu svého podání dovolatelka zrekapitulovala dosavadní průběh řízení. V další části dovolání se nejvyšší státní zástupkyně věnovala odůvodnění uplatněného dovolacího důvodu. Poukázala na závěry Krajského soudu v Brně, že v dané trestní věci nehrozilo poškození práv autorů přímo, ale že se v podstatě jedná pouze o práva příbuzná právu autorskému, tedy práva výkonných umělců a zhotovitelů CD, která jsou sice také chráněna autorským zákonem, ale v konkrétním případě byla porušena pouze v rozsahu finančního zadostiučinění za veřejné provozování nosičů; podle dovolacího soudu tudíž subjektivní stránka trestného jednání obviněného vzhledem k úmyslu porušit autorská práva nebyla dána. Dovolatelka má však za to, že na základě skutkových zjištění konstatovaných nalézacím soudem, z nichž vycházel při svém rozhodování i soud odvolací, není možné učinit závěr, že nevznikla trestní odpovědnost obviněného trestným činem porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 tr. zák., neboť nebyla objasněna otázka, zda došlo k porušení autorských práv upravených zákonem č. 35/1965 Sb. Dovolatelka namítla, že hudební skladby i texty k nim jsou bezesporu autorskými díly a zůstávají jimi, i když jsou veřejnosti sdělovány prostřednictvím výkonných umělců cestou zvukových záznamů na CD, a tudíž jednáním obviněného mohlo dojít nejen k porušení práv autorů, ale i práv výkonných umělců a práv výrobců zvukových záznamů, neboť ochrana jejich práv se uplatňuje cestou autorského zákona vedle sebe. Podle jejího názoru autorská práva nelze zužovat na práva majetková ve smyslu práva na přiměřené finanční zadostiučinění za veřejné provozování nosičů (a pouze s tímto je ztotožňovat), neboť autoru přísluší kromě nich i zákonem vymezená osobní práva.

Další výhrady nejvyšší státní zástupkyně uplatnila proti zaměření dokazování v dané trestní věci. Především uvedla, že v dosavadním trestním řízení byl zohledněn pouze výkon práv autorů zastoupených Ochranným svazem autorským, aniž by bylo zkoumáno, zda v posuzovaném období

nebyly výkonem některých specifikovaných dotčených práv pověřeny i jiné právnické osoby; dále upozornila na to, že nebylo zjištěno, zda obviněný měl či neměl souhlas Ochranného svazu autorského k veřejnému provozování autorských děl, a to v důsledku pochybnosti o skutečně provedeném doručení listin označených „Oznámení o uspořádání veřejné produkce“ této organizaci; konečně v kontextu platného znění § 152 tr. zák. (tj. ve znění účinném do 30. 11. 2000, tedy před novelou provedenou zákonem č. 121/2000 Sb. a účinnou od 1. 12. 2000) vytkla, že v rámci dokazování bylo třeba zaměřit se na zjištění, zda obviněný naplnil svým jednáním nikoliv jen druhou z alternativ skutkové podstaty trestného činu porušování autorského práva (jíž by za určitých okolností a vzhledem k rozsahu mohlo být neplacení autorských honorářů a dalších souvisejících plateb), ale především i jeho první alternativu; tedy jestli s dílem, které je předmětem práva autorského, nebo s výkonem výkonného umělce či se zvukovým záznamem, které jsou předmětem práva příbuzného právu autorskému, neoprávněně nakládal způsobem, který příslušel autoru, výkonnému umělci nebo výrobci zvukového záznamu.

V této souvislosti přitom poukázala na to, že tzv. zákaz produkce hudebních děl tuzemských i zahraničních interpretů na území celé České republiky vydaný Ochranným svazem autorským nemá žádnou oporu v tehdy platném autorském zákonu ani v zákonu o hromadné správě autorských práv a právu autorskému práv příbuzných, a proto je jeho právní relevance pochybná, avšak pro případnou trestnost jednání obviněného je podstatnou právě skutečnost, zda nakládal s předměty chráněných práv takovým způsobem, který přísluší jen nositelům těchto práv, zejména zda veřejně provozoval hudební díla, umělecké výkony či zvukové záznamy bez příslušného souhlasu nebo svolení.

Své výhrady k dokazování v dané trestní věci shrnula tak, že mělo být zkoumáno, zda k neoprávněnému nakládání s chráněnými právy došlo, a pokud by tomu tak bylo, pak v jakém rozsahu a jakým způsobem k tomu došlo; poukázala přitom na to, že přesná kvantifikace není vyžadována, postačí zjištění těch okolností, z nichž bude patrné, že k zásahu do chráněných práv došlo alespoň v takovém minimálním rozsahu, že je dán i potřebný stupeň nebezpečnosti činu pro společnost podle § 3 odst. 2, 4 tr. zák.

Závěrem nejvyšší státní zástupkyně navrhla, aby dovolací soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. 4. 2002, sp. zn. 42 To 76/2002, a také rozsudek Okresního soudu v Uherské Hradišti ze dne 18. 2. 2002, sp. zn. 3 T 290/2001, z důvodů uvedených v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a podle § 265l odst. 1 tr. ř. věc přikázal Okresnímu soudu v Uherském Hradišti k novému projednání a rozhodnutí, a aby tak rozhodl v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání.

Dne 3. 10. 2002 učinil obviněný prostřednictvím jmenovaného obhájce u Okresního soudu v Uherském Hradišti podání označené jako vyjádření k dovolání, v němž uvedl, že nesouhlasí s konstatováním nejvyšší státní zástupkyně, že není možné učinit závěr, že jeho trestní odpovědnost nevznikla, neboť je přesvědčen, že před soudy bylo provedeno úplné a podrobné důkazní řízení, které plně odůvodňuje závěr o tom, že skutek v žalobním návrhu označený není trestným činem. Poukázal přitom na způsob oznamování veřejných hudebních produkcí, jež bylo činěno podle jeho názoru zcela v souladu s běžnou praxí, a na skutečnost, že fakturační výměry, které Ochranný svaz autorský vyhotovoval, neměly obligatorní náležitosti fakturačního dokladu podle § 11 zákona č. 563/1991 Sb., a tudíž pokud předmětná obchodní společnost neuhrazovala autorské provozní honoráře, pak to bylo právě z tohoto důvodu, tj. vzhledem k neposkytnuté potřebné součinnosti ze strany OSA.

S ohledem na tento fakt, jakož i na dosavadní průběh v této trestní věci se obviněný domnívá, že neexistují žádné skutečnosti, které by odůvodňovaly závěr o jeho trestní odpovědnosti trestným činem porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 tr. zák., a proto souhlasí se závěrem odvolacího soudu, když tento soud jej obžaloby zprostil. Navrhl tedy, aby Nejvyšší soud dovolání nejvyšší státní zástupkyně zamítl podle § 265j tr. ř. jako nedůvodné, přičemž souhlasil s tím, aby tak

rozhodl podle § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. v neveřejném zasedání.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zjišťoval, zda v předmětné trestní věci jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 265a tr. ř., a shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. ř., neboť napadá rozhodnutí soudu ve věci samé, kterým soud rozhodl ve druhém stupni rozsudkem, jímž byl obviněný zproštěn obžaloby. Nejvyšší státní zástupce je podle § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř. osobou oprávněnou podat dovolání, a to i v neprospěch obviněného, přičemž tento mimořádný opravný prostředek byl podán ve lhůtě a u příslušného soudu, jak je uvedeno v § 265e odst. 1, 3 tr. ř.

Pokud nejvyšší státní zástupkyně v podaném dovolání uplatnila důvod vymezený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., je třeba uvést, že podle tohoto ustanovení lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V rámci takto vymezeného důvodu je možné namítat, že skutek, jak byl v původním řízení zjištěn, byl nesprávně kvalifikován jako nějaký trestný čin, ačkoliv nešlo o žádný trestný čin nebo šlo o jiný trestný čin. Dovoláním proto není možné napadat skutková zjištění ani způsob hodnocení důkazů. Nejvyšší soud není oprávněn v dovolacím řízení ve vztahu k tvrzenému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. přezkoumávat a posuzovat postup hodnocení důkazů soudy obou stupňů, je povinen vycházet z jejich skutkových zjištění a teprve v návaznosti na zjištěný skutkový stav hodnotit správnost hmotně právního posouzení skutku. Přezkoumávané rozhodnutí bude spočívat na nesprávném právním posouzení skutku zejména tehdy, bude-li právní posouzení uvedené ve výroku rozhodnutí v rozporu se skutkem, jak je ve výroku rozhodnutí popsán.

Z tohoto pohledu má zásadní význam zjištění Okresního soudu v Uherském Hradišti popsané ve výrokové části jeho odsuzujícího rozsudku, že obviněný nejméně od 23. 12. 1996 do 30. 9. 1998 jako statutární orgán – společník obchodní společnosti F. , v. o. s., se sídlem v P. , která v U. H. provozovala noční klub, nechal v této provozovně pořádat veřejné hudební produkce – diskotéky s repertoárem zahraničních i domácích autorů bez souhlasu Ochranného svazu autorského pro práva k dílům hudebním a bez placení autorských provozovacích honorářů. Toto zjištění, přestože bezesbýtku nekoresponduje popisu skutku v obžalobě, má zásadní význam pro rozhodnutí Nejvyššího soudu o podaném dovolání nejvyšší státní zástupkyně, neboť s tímto zjištěním se ztotožnil i Krajský soud v Brně, proti jehož rozhodnutí dovolání směřuje. Proto, vytýká-li podané dovolání odvolacímu soudu, že jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení (nalézacím soudem zjištěného a odvolacím soudem převzatého) skutku, je třeba uzavřít, že dovolání nejvyšší státní zástupkyně bylo učiněno v rámci dovolacího důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Jelikož Nejvyšší soud neshledal zákonné podmínky pro odmítnutí podaného dovolání (§ 265i odst. 1 písm. a/ až f/ tr. ř.), postupoval podle § 265i odst. 3 tr. ř., tj. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost těch výroků napadeného rozhodnutí, proti nimž bylo podáno dovolání, v rozsahu a z důvodů, uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a dospěl k následujícím závěrům.

Podle § 16 odst. 1 tr. zák. se trestnost činu posuzuje podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, jestliže to je pro pachatele příznivější. Tímto ustanovením je zdůrazněna zásada, vyplývající již z čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, že trestní zákony nepůsobí nazpět.

Toho si byl vědom i nalézací soud, neboť na str. 6 odůvodnění odsuzujícího rozsudku uvedl, že nová úprava je pro obžalovaného stejně příznivá jako úprava účinná v době spáchání činu, a proto bylo jednání obžalovaného v souladu s § 16 odst. 1 tr. zák. posouzeno podle původní právní úpravy.

Při takovémto pohledu na věc platilo, že trestný čin porušování autorského práva podle § 152 odst. 1

tr. zák. ve znění účinném do 30. 11. 2000, tj. před novelou provedenou zákonem č. 121/2000 Sb. a účinnou od 1. 12. 2000 (a především ve znění účinném v době, kdy se měl obviněný V. V. dopustit stíhaného skutku), spáchal ten, kdo s dílem, které je předmětem ochrany podle práva autorského, nebo s výkonem výkonného umělce, zvukovým či obrazovým záznamem nebo rozhlasovým či televizním pořadem, které jsou předmětem práva příbuzného právu autorskému, neoprávněně nakládal způsobem, který přísluší autoru, výkonnému umělci, výrobcí zvukového či obrazového záznamu, rozhlasové či televizní organizaci nebo jinému nositeli těchto práv, anebo kdo jinak tato práva porušoval.

Citované ustanovení § 152 odst. 1 tr. zák. je trestněprávní normou s tzv. blanketní dispozicí, která obsahuje právní pojmy upravené normami jiného právního odvětví než trestního práva, a to konkrétně práva autorského a práv s ním souvisejících. V posuzovaném období, kdy měl obviněný spáchat stíhaný skutek, byl touto mimotrestní právní normou především zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. V případě § 152 odst. 1 tr. zák. se přitom uplatní zásada, a to i vůči cizinci, že zákony zavazují každého, i když je nezná (*ignorantia iuris nocet*), neboť tu nejde o omyl skutkový, nýbrž o omyl právní.

Negativní omyl o normách, jichž se trestní zákon dovolává ve svých blanketních ustanoveních, neomlouvá, neboť neznalost trestního zákona a toho, co je trestným činem, neomlouvá (srov. rozh. č. 9/1997 Sb. rozh. trest.). Proto pachatel v případě takového právního omylu bude trestný podle skutkové podstaty trestného činu porušování autorského práva podle § 152 tr. zák. a k tomu, že nevěděl, že jeho jednání je trestné, se může přihlídnout jako k polehčující okolnosti.

Trestní zákon ve znění účinném do 30. 11. 2000 při vymezení trestného činu porušování autorského práva v ustanovení § 152 odst. 1 tr. zák. uváděl dvě alternativy jeho skutkové podstaty. První z nich naplnil ten, kdo s dílem, které je předmětem ochrany podle práva autorského, nebo s výkonem výkonného umělce, zvukovým či obrazovým záznamem nebo rozhlasovým či televizním pořadem, které jsou předmětem práva příbuzného právu autorskému, neoprávněně nakládal způsobem, který přísluší autoru, výkonnému umělci, výrobcí zvukového či obrazového záznamu, rozhlasové či televizní organizaci nebo jinému nositeli těchto práv; k naplnění druhé alternativy pak došlo v případě porušení těchto práv jinak (tj. jiným způsobem).

Popis skutku, jehož se měl obviněný dopustit a jímž měl naplnit skutkovou podstatu trestného činu porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 tr. zák. ve znění účinném do 30. 11. 2000 tak, jak je uveden ve výrokové části rozsudku soudu prvního stupně, s nímž se ztotožnil i soud odvolací, a jenž je rozveden v odůvodněních rozhodnutí soudů obou stupňů, vykazuje ve vztahu k zákonnému vymezení posuzovaného trestného činu řadu vad a nedostatků, nehledě na to, že mu bezesbytku neodpovídá ani tzv. právní věta rozsudku nalézacího soudu.

Především jestliže soud prvního stupně učinil skutkové zjištění, že obviněný nechal pořádat veřejné hudební produkce – diskotéky s repertoárem zahraničních i domácích autorů bez souhlasu Ochranného svazu autorského pro práva k dílům hudebním a bez placení autorských provozovacích honorářů, tedy s dílem, které je předmětem ochrany podle práva autorského, neoprávněně nakládal způsobem, který přísluší autoru, měl v případě tohoto typu užívání hudebního materiálu zohlednit jednak skutečnost, zda tak nedošlo současně (mimo právo autorské) i k porušení práv výkonných umělců a práv výrobců zvukových záznamů, a dále pak, zda kromě první alternativy Skutkové podstaty trestného činu podle § 152 odst. 1 tr. zák. (neoprávněné nakládání s autorským dílem, výkonem výkonného umělce a zvukovým záznamem) obviněný nemohl naplnit i její druhou alternativu (porušit chráněná práva i jiným způsobem), neboť neplacení autorských honorářů, na něž bylo dokazování v dané trestní věci ve značné míře soustředěno, za zjištěných okolností a vzhledem k rozsahu (151 213 Kč) a době trvání (nejméně od 23. 12. 1996 do 30. 8. 1998) podle názoru Nejvyššího soudu mohlo právě takovým jiným způsobem porušování autorských práv, práv

výkonných umělců a práv výrobců zvukových záznamů být.

Současně je nutno konstatovat, že v popisu skutku vymezený počátek páčání trestné činnosti (nejméně od 23. 12. 1996) je formulován jak ve vztahu k neoprávněnému nakládání s předměty chráněného práva autorského, tak k neplacení autorských honorářů, ač z odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně vyplývá zjištění, že autorské honoráře nebyly po dobu pořádání veřejných hudebních produkcí placeny nikdy, tj. již od 10. 1. 1996.

Vzhledem k uvedenému je zapotřebí uvést, že provozováním veřejných hudebních produkcí formou tzv. diskoték, v jejichž rámci je účastníkům z nosičů zvukových záznamů reprodukována taneční hudba, může dojít k neoprávněnému zásahu do autorského práva a do dalších souvisejících práv chráněných ustanovením § 152 odst. 1 tr. zák., přičemž je třeba zdůraznit, že právy autorů zůstávají nedotčena jak práva výkonných umělců, kteří provádějí literární a umělecká díla autorů, tak i práva výrobců zvukových záznamů, kteří zaznamenávají umělecké výkony výkonných umělců; jinak řečeno, ochrana práv autorů, výkonných umělců i výrobců zvukových záznamů se uplatňuje vedle sebe a za určitých okolností může pachatel jedním jednáním porušovat práva náležející všem třem skupinám jejich nositelů (srov. rozh. Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tz 75/2001).

Proto jestliže je v popisu skutku poukazováno jen na nedostatek souhlasu Ochraněného svazu autorského pro práva k dílům hudebním (zastupujícího jen autory), z hlediska trestnosti činu to nemusí postačovat, byla-li jednáním obviněného dotčena i práva výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů. Tito navíc mohli být rovněž zastoupeni, ať již společností INTERGRAM (nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, jež vznikla dne 15. 5. 1990 a již bylo uděleno Ministerstvem kultury oprávnění k hromadné správě práv jmenovaných nositelů), či jiným zástupcem, resp. pověřenou právnickou osobou (k tomu je možno srovnat zejména ustanovení § 2 odst. 1 tehdy platného zákona č. 237/1995 Sb., o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných a o změně a doplnění některých zákonů), čímž se soud prvního stupně vůbec nezabýval.

Nálezací soud však náležitě neobjasnila nespécifikoval ani jaký hudební repertoár, jehož záznam byl obsažen na nosičích, používal obviněný při veřejném provozování hudebních produkcí v rámci tzv. diskoték prostřednictvím diskžokejů. V tomto směru dokonce soud prvního stupně v odůvodnění svého rozhodnutí nepatřičně uvedl, že svědek RNDr. A. Z., diskžokej, který v nočním klubu hrával, k věci nic podstatného neuvedl. Pokud pak navíc soud prvního stupně uvedl, že v rámci diskoték byl užíván i repertoár zahraničních autorů, měl zaměřit dokazování a vypořádat se i s otázkou, zda a do jaké míry tato díla či výkony požívaly na území České republiky ochrany ve smyslu § 50 odst. 2, 3 a 5 autorského zákona.

Ze skutkových zjištění soudu prvního stupně obsažených v tzv. skutkové větě výroku o vině a rozvedených v odůvodnění jeho rozhodnutí je zřejmé, že soud se zaměřil výlučně na zjišťování, zda jednáním obviněného došlo k neoprávněnému nakládání s díly autorů, tj. výlučně předměty chráněného autorského práva, a to z hlediska jejich užití bez souhlasu nositelů těchto práv, resp. ochranné organizace OSA a bez placení autorských honorářů. Pokud jde o souhlas jmenované organizace, soud na základě zhodnocení listin označených jako „Žádost o svolení k užití skladeb (na některých tiskopisech: k užití hudebních děl), výkonů výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů“ a „Oznámení o uspořádání veřejné hudební produkce“ konstatoval, že zde ze strany společnosti F., v. o. s., byla jistá snaha průběžně tyto produkce oznamovat, respektive žádat OSA o svolení k užití děl, avšak pouze do 23. 12. 1996, kdy obviněný obdržel „Zákaz užití veškerého chráněného hudebního repertoáru domácích a zahraničních autorů pro celé území ČR“. Po uvedeném datu (ač zákaz užití chráněného repertoáru jako takový nebyl adresován právnímu subjektu, ale pouze provozovně, a tedy nemohl mít předpokládané právní účinky) podle soudu prvního stupně již obviněný nemohl předpokládat, že autorská díla užívá oprávněně.

Nejvyšší soud upozorňuje, že na uvedený zákaz byl v průběhu dokazování kladen důraz nesprávně, neboť tento nemá žádnou oporu v tehdy platném autorském zákonu ani v zákonu o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných a tudíž jeho právní relevance je pochybná. Podstatným ve věci je, zda obviněný nakládal s předměty chráněných práv takovým způsobem, který přísluší jen jejich nositelům, zejména pak, zda veřejně provozoval hudební díla, umělecké výkony či zvukové záznamy bez příslušného souhlasu nebo svolení. V tomto směru se však přesto nalézací soud mohl zabývat otázkou, zda předmětný zákaz, pokud byl vysloven jako sankce za porušování autorských práv tzv. jiným způsobem (neplacení autorských honorářů), skutečně není formou odepření souhlasu s veřejnou hudební produkcí do budoucna, kdy z logiky věci by pak plynulo, že obviněný se nemohl domnívat, že by mu byl v budoucnu dodatečný souhlas k produkci udělen, ač formálně předmětné žádosti OSA prostřednictvím Městského úřadu v U. H. nadále podával.

Je sice pravdou, jak uvádí nejvyšší státní zástupkyně, že u veřejného provozování příslušných předmětů autorského práva a práva výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů postačovali dodatečný souhlas s veřejnou hudební produkcí, avšak logicky je tomu tak za situace, kdy podle vědomosti OSA k žádnému porušování chráněných práv nedochází, nikoliv v případě, když OSA opakované porušování těchto práv zjistí, a to dokonce od počátku provozování předmětných produkcí, kdy pak dodatečně, resp. do budoucna avizuje, že vyslovuje zákaz produkcí pořádaných osobou, která autorská práva porušila, jinými slovy, že neuděluje a neudělí takové osobě pro uspořádání produkce potřebný (ani dodatečný) souhlas, na nějž by tato osoba mohla spoléhat.

Co se týče neplacení autorských honorářů, nalézací soud učinil závěr, že námitka obviněného, že fakturační výměry OSA neměly náležitosti účetních dokladů, a proto je nehradil, není relevantní, neboť i kdyby tomu tak bylo, neopravňovalo by to obviněného k jejich neplacení, protože přinejmenším se jednalo o výzvu k plnění, na kterou měl reagovat.

Krajský soud v Brně, který se věcí zabýval jako soud odvolací, rozsudek napadený odvoláním obviněného v celém rozsahu zrušil a obviněného podle § 226 pístu. b) tr. ř. (v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem) zprostil obžaloby. V odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že v rozsahu provedeného dokazování neshledal závad, avšak vytkl soudu prvního stupně, že již ne zcela pečlivě tyto důkazy hodnotila zcela nedostatečně se se všemi důkazy v odůvodnění rozsudku vypořádal a zejména pak zcela se opominul vypořádat s obhajobou obviněného. S ohledem na jednání obviněného spočívající v tom, že hudební díla zachycená na nosičích typu CD byla veřejně provozována, dovodil, že v celé této problematice nehrozilo poškození práv autorů jednotlivých děl přímo, ale že se v dané problematice jedná pouze o práva příbuzná k právu autorskému, tedy práva výkonných umělců a zhotovitelů konkrétních CD. Přitom poukázal na to, že tato jejich práva jsou bezpochyby chráněna autorským zákonem, avšak z podstaty věci vyplývá, že jejich ochrana má ryze majetkový charakter, tzn., že předmětem ochrany je zde pouze jejich právo na přiměřené finanční zadostiučinění za veřejné provozování těchto nosičů.

S takovými právními závěry odvolacího soudu nelze souhlasit. Tento soud nejenže pochybení soudu prvního stupně a nedostatky jeho rozhodnutí nenapravil, nýbrž sám se při svém rozhodnutí, resp. právním posouzením skutku dopustil vad dalších. Jak již bylo uvedeno výše, provozováním tzv. diskoték může dojít současně k neoprávněnému zásahu jak do práva autorského, tak dalších souvisejících práv chráněných ustanovením § 152 odst. 1 tr. zák., resp. autorským zákonem, a není tudíž možno danou problematiku omezit jen na práva příbuzná právu autorskému.

Práva výkonných umělců nemají v žádném případě toliko ryze majetkový charakter, který navíc odvolací soud ztotožnil (v případě jak práv výkonných umělců, tak práv výrobců zvukových záznamů) pouze s právem na přiměřené finanční zadostiučinění za veřejné provozování. Výkonní umělci jsou tvůrčími pracovníky, kteří svými uměleckými výkony zprostředkují vnímání uměleckých děl veřejnosti; každý umělecký výkon je vysoce individuálním výsledkem duševní tvůrčí činnosti ve

smyslově vnímatelné podobě při interpretaci již existujícího díla literárního nebo uměleckého.

Obsahem práv výkonných umělců jsou tudíž i práva osobní (např. právo rozhodnout o zveřejnění, právo na uvedení jména při zveřejnění, právo na to, aby výkon byl užít způsobem nesnižujícím jeho hodnotu). Majetková práva, která dále tvoří jejich obsah a která jsou jen v případě práv výrobců zvukových záznamů jedinými jejich právy (neboť u nich se nejedná o výkony tvůrčí povahy, nýbrž o úkony a výkony pouze organizačně technického a provozního charakteru), však nelze omezit toliko na právo na přiměřené finanční zadostiučinění, neboť mezi tato práva náleží podle § 36 až § 38 autorského zákona především právo udílet svolení k užití výkonu pro zákonem vymezený účel; za užití výkonu pak výkonným umělcům náleží odměna (§ 36 odst. 3 autorského zákona).

Pokud odvolací soud přisvědčil námitce obviněného, že fakturační výměry neměly náležitosti účetního – daňového dokladu podle § 11 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, z čehož dovodil, že nelze vyvrátit jeho tvrzení v tom smyslu, že pokud by obdržel řádný daňový doklad, že by za uvedené produkce zaplatil, považuje Nejvyšší soud za nutné upozornit na následující skutečnosti. Jestliže obviněný tvrdil, že zpočátku honoráře OSA byly hrazeny a že přestalo tomu tak být poté, co došlo ke změně daňového zákona, jemuž fakturační výměry OSA nevyhovovaly, kdy OSA na jejich žádosti o vystavení řádných účetních dokladů nereagoval, pak z provedeného dokazování bylo nalézacím soudem současně učiněno skutkové zjištění (které odvolací soud převzal), že obviněný nehradil autorské honoráře OSA od počátku provozování hudebních produkcí, tj. od 10. 1. 1996 (ve spise nikde nejsou založeny doklady prokazující opak). Nejvyšší soud tudíž konstatuje, že uvedený závěr odvolacího soudu o oprávněnosti uvedené námítce obviněného je nejen v rozporu s jeho obecnou argumentací o ztotožnění se skutkovými závěry soudu prvního stupně, ale také přinejmenším předčasný, neboť obviněný prozatím nepředložil jakýkoliv doklad prokazující, zda vůbec a případně kdy během rozhodné doby autorské honoráře OSA hradil, zejména pak ani před změnou daňového zákona, kterou se hájil. Pro takovou jeho obhajobu nesvědčí ani další z dosud provedených důkazů.

Nejvyšší soud má dále za to, že odvolací soud pochybil i v případě svého závěru o tom, že tzv. zákaz užití hudebního repertoáru nebyl adresován společnosti obviněného a nebyl také obviněnému jako jednateli společnosti, která veřejné hudební produkce pořádala, řádně doručen, když OSA jednoznačně znala identitu firmy obviněného, a v tomto směru tedy neobstojí, že by obviněný nějakým způsobem řádnou identitu tajil. Jak vyplývá ze spisu v tiskopisech označených jako „Žádost o svolení k užití skladeb (na některých tiskopisech: k užití hudebních děl), výkonů výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů“ a „Oznámení o uspořádání veřejné hudební produkce“, bylo až do konce měsíce března roku 1997 uváděno v části vyhrazené pro jména a adresy odpovědných osob pořádající organizace, resp. pro jméno a adresu statutárního zástupce: „P. Z., K. – B.“, resp. „P. Z., K.“. Rovněž na č. l. 25 („Záznam z kontroly č. 11“) je uvedeno: „Zejména je nejasné, kdo je statut. zástupcem firmy.“ Mimo uvedené skutečnosti nutno navíc poukázat na to, že ze svědeckých výpovědí vyplývá, jak rozvádí v odůvodnění svého rozhodnutí nalézací soud, že obviněný o předmětném zákazu věděl.

S ohledem na výše uvedený výklad ohledně charakteru práv výkonných umělců jakožto práv jak osobních, tak majetkových (nehledě na shodný charakter v daném případě dotčených i práv autorských) pochybnosti vyvstávají i ohledně názoru odvolacího soudu, že pokud by OSA postupovala jako řádný hospodář, logicky by nemohla vydat zákaz produkce děl, neboť by tím postupovala proti smyslu celé existence autorského zákona, kdy účelem je pouze nutit jednotlivé subjekty, aby řádně platily. Vzhledem k tomu, že odvolací soud nesprávně celou problematiku zúžil pouze na práva výkonných umělců a práva výrobců zvukových záznamů, navíc jakožto práva ryze majetková, která jsou nadto podle něj jen právem na přiměřené finanční zadostiučinění za jejich veřejné provozování, učinil pak i chybný závěr o tom, že v daném případě jde pouze o to, že obviněný za uvedené produkce nezaplatil, a to jen proto, že mu nebylo dosud fakturováno. Takové skutečnosti dle názoru odvolacího soudu jsou vztahem ryze obchodně právním mezi podnikatelskými subjekty a v žádném

případě nemají charakter trestného činu; tedy nebyla prokázána subjektivní stránka jednání obžalovaného, tj. úmysl vyhnout se zaplacení autorských honorářů, a pokud dosud za produkce nebylo zaplaceno, bylo to jen proto, že OSA nepostupovala s péčí řádného hospodáře a porušovala základní ustanovení týkající se vedení účetnictví, a to nelze v žádném případě použít v neprospěch obžalovaného.

Za této situace Nejvyšší soud dospěl k závěru, že odvolací soud skutek, který byl nalézacím soudem zjištěn a který jako základ svého rozhodnutí převzal, nesprávně právně posoudil, když konstatoval, že nemá charakter trestného činu, a obviněného obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil. Na základě skutečností, které vyplývají jednak ze skutkových zjištění uvedených ve výrokové části rozsudku nalézacího soudu a dále z odůvodnění rozhodnutí soudů obou stupňů, v nichž jsou tato skutková zjištění rozvedena, jsou závěry soudů obou stupňů o použité právní kvalifikaci, resp. o tom, že jednání obžalovaného nelze kvalifikovat jako shora uvedený trestný čin, nepřesné a nesprávné, jejich úvahy nepřesvědčivé, rozporuplné a někdy i nepřezkoumatelné.

Vzhledem ke všem těmto skutečnostem Nejvyšší soud shledal podané dovolání důvodným, přičemž (jak vyplývá z výše uvedeného) přisvědčil v podstatě i všem námitkám a názorům nejvyšší státní zástupkyně, o něž tato uplatněný dovolací důvod opřela. Proto podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 4. 2002, sp. zn. 42 To 76/2002, a rozsudek Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 18. 2. 2002, sp. zn. 3 T 290/2001, a současně podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Konečně podle § 265l odst. 1 tr. ř. Okresnímu soudu v Uherském Hradišti přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl (s ohledem na shora rozvedené nedostatky v provedeném dokazování a potřebu jeho dalšího doplnění nemohlo postačovat přikázání věci k opětovnému projednání a rozhodnutí Krajskému soudu v Brně).

Jakkoliv Nejvyšší soud nemůže předjímat způsob budoucího rozhodnutí soudu prvního (a event. i druhého) stupně, přece jen musí upozornit na to, že soud nalézací (a event. i odvolací) by měl doplnit dokazování v posuzovaném případě za účelem upřesnění popisu stíhaného skutku tak, aby z něj bylo jednoznačně patrné, jaká práva, jakým způsobem a v jakém rozsahu měl obviněný V. V. porušit nebo jak jinak si počínal v rozporu se zákonem. Přitom je třeba vzít v úvahu, jak již bylo výše uvedeno, že dojde-li k neoprávněnému užití zvukových záznamů (pod něž právě neoprávněné pořádání veřejných hudebních produkcí formou tzv. diskoték lze podřadit), mohou být porušena práva výrobců těchto záznamů, práva výkonných umělců i práva autorů. Práva všech subjektů chráněných autorským zákonem jsou samostatnými právy a k užití předmětu ochrany je třeba svolení všech nositelů práv, pokud tato práva nebyla Smluvně převedena na výrobce nebo ochrannou organizaci. Vzhledem k tomu by pak bylo třeba vést dokazování tak, aby byly opatřeny důkazy poskytující spolehlivý podklad ke zjištění, jaký hudební repertoár obviněný v rozhodném období veřejně provozoval, zda a v jakém rozsahu (ve vztahu ke kterým nositelům práv) tento repertoár požíval ochrany (ve smyslu § 2 a násl., § 36 a násl. a § 45 a násl. autorského zákona) a zda k jeho veřejným produkcím došlo se souhlasem, resp. se svolením příslušných nositelů autorských práv, práv výkonných umělců a práv výrobců zvukových záznamů (ve smyslu § 14 odst. 1, § 36 odst. 2 pístu. b/ a § 45 odst. 2 pístu. c/ autorského zákona).

Po vyhodnocení všech provedených důkazů postupem podle § 2 odst. 6 tr. ř., když skutkový stav věci bude zjištěn v rozsahu předpokládaném v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., pak bude třeba tento právně posoudit, tj. učinit závěr, zda a pokud ano, jakého trestného činu se svým jednáním obviněný dopustil, přičemž pak v tomto směru rozhodné skutečnosti bude třeba zahrnout do popisu skutku v tzv. skutkové větě výroku o vině. Z něho musí být jednoznačně patrné, jaká práva, jakým způsobem a v jakém rozsahu obviněný porušil nebo jak jinak si počínal v rozporu se zákonem. Nejvyšší Soud přitom Shodně jako nejvyšší státní zástupkyně upozorňuje, že skutková podstata trestného činu

porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 tr. zák. nevyžaduje přesnou kvantifikaci neoprávněných zásahů do práv chráněných tímto ustanovením (např. zjištění přesného počtu neoprávněně veřejně přehraných nosičů – kompaktních disků s hudebními díly), ale postačí zjištění těch skutkových okolností, z nichž bude patrné, že k zásahu do chráněných autorských a s nimi souvisejících práv došlo alespoň v takovém minimálním rozsahu, že je dán i potřebný stupeň nebezpečnosti činu pro společnost ve smyslu § 3 odst. 2 a 4 tr. zák. Východiskem může být počet veřejných hudebních produkcí, které v rozhodném období obviněný provozoval, doba jejich trvání a alespoň minimální množství přehraných nosičů a hudebních skladeb (srov. rozh. Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tz 75/2001).